

Stoetzel, J.: La psychologie sociale. Paris, 1963, 245 s. Knižnice Nouvelle Bibliothèque Scientifique, Flammarion

Systém sociální psychologie, napsaný profesorem Sorbonnské university Jeanem Stoetzelem, se stane nepochybně vzorem podobných učebnic, učebnic v tom nejlepší smyslu, protože neobsahuje pouhé objektivní údaje, ale i osobní názory autora, kritická hodnocení atd. Po stručném historickém přehledu se Stoetzel postupně zabývá vztahem jednotlivce a kultury (vlivy dědičnosti a vlivy prostředí; socializací jedince; výchovou a výukou), formami jednání v různých společenských podmínkách (afekty; vnímání; paměť; chování inteligence), osobností (pojem osobnosti; typologie), meziosobnostními vztahy (komunikace; chování malých skupin; sociometrie; autorita vedoucích osob), problémy kolektivní psychologie (chování davu; fenomenologie mas; veřejné mínění a kolektivní informace) a aplikací výzkumů. Kniha je zároveň pramenem nejnovější literatury z oblasti sociologie a ostatních společenských věd na Západě.

V. S.

Lévy-Bruhl, H.: Les délits politiques. Revue française de sociologie, V, 1964, č. 2, 131–139

L. Bruhl považuje pojem „politický delikt“ za příliš úzký a navrhuje proň pojem „ideologický delikt“ (délit idéologique), protože jednání, které obvykle státní moc pod tímto názvem trestá, není jen z oblasti čistě politické, ale obecně veřejné (týká se sociálního řádu, filosofie, náboženství atd.). Kategorie těchto deliktů je více než jiné spjata s obecným názorem na zavržitelnost určitého jednání. Původci ideologických deliktů mají pohnutky širší než osobní (to byl důvod nižší trestnosti politických deliktů, ev. naopak) a pachatelé mají někdy na své straně i tzv. veřejné mínění; jakmile však poruší hranice společenského dezinteresu, musí naopak počítat se ztrátou privilegovaného posuzování svých činů a s přísnými tresty. Lévy-Bruhl navrhuje tuto definici: politický delikt je porušení řádu přesahující osobní zájem pachatele a směřující k reformě politického, sociálního, náboženského a j. řádu. Ideologický delikt je zbaven svého privilegovaného postavení a je posuzován jako porušení veřejného práva, je-li při něm užito prostředků, které se hluboce přiči veřejnému mínění.

V. S.

Girod, R.: Études sociologiques sur les couches salariées. Paris, 1961, 238 s. Knižnice Recherches de Sociologie de Travail

Zaměstnanci tvoří tři čtvrtiny pracujících. Mezi nimi tvoří hlavní skupinu dělníci a úředníci státních i soukromých podniků. Zvláštní pozornost v současné době zasluhuje „nová střední třída“ a příslušníci „byrokracie“. Kniha je věnována studiu vývoje rozdílů mezi dělnickou třídou a skupinou úředníků, hlavním charakteristikám těchto rozdílů, postoji veřejnosti k oběma skupinám, formování jmenovaných skupin z hlediska rozdílů „manuálních“ a „nemanuálních pracovníků“ a ekologii hlavních společenských skupin.

Roger Girod je profesorem ženevské university. Studii zpracoval na základě výzkumů umožněných Švýcarským národním fondem pro vědecké výzkumy a Fakultou ekonomických a společenských věd ženevské university. V teoretických výkladech se neopírá jen o kapitalistické prameny, ale cituje výklady Marxovy, Engelsovy, Stalinovy, aby objasnil studované otázky ze všech hledisek. Na Girodově práci je sympatické úsilí o nejjednodušší východizí stanovisek, ani závěrečných souhrnů.

V. S.

Duquesne, J.: Les 16–24 ans. Paris, 1963. 247 s. Éditions du Centurion

J. Duquesne napsal komentář k výsledkům průzkumu u 1523 mladých Francouzů, kteří byli koncem roku 1961 dotázáni na nejrozličnější otázky současného veřejného i soukromého života. Průzkum provedl Francouzský ústav veřejného mínění u vzorku vybraného metodou kvót. Názvy kapitol: Výuka a škola. Zaměstnání, Mladí v rodině, Chlapci a děvčata před sňatkem a po sňatku, Politické názory, Volný čas, Peníze a co za ně, Ideály, stupnice „hodnot“ a náboženské postoje.

Dvě třetiny 16–24letých mají své povolání, třetina studuje, učí se nebo je bez povolání. Kolem 16. roku začalo pracovat 59% mladých. „Dědičnost“ povolání po otci je nejčastější u zemědělců (66% dětí jsou opět zemědělci), děti obchodníků se z 56% stávají úředníky, děti úředníků se úředníky stávají z 59%, dělnické děti jsou z 65% opět dělníky. 72% mladých považuje rozvod za oprávněné řešení manželských neshod. 38% se domnívá, že za 25 let komunismus bude mít více pozic než dnes, 13% naopak, 18% soudí, že poměr sil bude též jako dnes, 31% nemělo

vlastní názor. 89% dotázaných byli katolíci, 3% protestanté, 8% bez vyznání. 37% věřících se zúčastňuje alespoň jednou týdně náboženského života. Ve škále hodnot je na prvním místě zdraví, pak peníze a na třetím místě láska. V knize je uveřejněn dotazník průzkumu s 81 otázkami.

V. S.

Moore, W.E.: Sociology and Demography.
Uveřejněno v: **The Study of Population.** Red.
P.M. Hauser — O.D. Duncan. The University
Chicago Press. 3. vyd. 1963

Sociologický příspěvek v demografickém sborníku. Vychází z konstatování, že socio-

logie má příliš mnoho teorií, kdežto demografie příliš málo. Sociologie se zabývá kulturou a sociální strukturou, demografie distributivními charakteristikami společnosti. Rozdíly obou věd demonstruje na příkladu rozdílného přístupu k otázce plodnosti: sociologie ji pojímá v její celistvosti, demografie v jednotlivých ukazatelích. Proto demografie operuje hlavně s kvantitativními ukazateli, zatímco sociologie s ukazateli kvalitativními. Demografie přináší sociologii jiné podněty než ostatní vědy. Největší zájem sociologů je snaha o zobecnění sociálního systému. Zkoumá vztahy mezi akcí a reakcí, činností a jejími důsledky.

V. S.

